

**UCHWAŁA NR II/214/2021
RADY MIEJSKIEJ W LUBAWCE**

z dnia 28 stycznia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Lubawka na lata 2021-2023

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym(t.j. Dz.U.2020, poz.713 ze zm.) oraz art.176 pkt 1 i art.179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U z 2020r.,poz. 821 ze zm.), **Rada Miejska w Lubawce uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Lubawka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Lubawce

Michał Oldak

Załącznik do
Uchwały Nr II/214/2021
Rady Miejskiej w Lubawce
z dnia 28 stycznia 2021r.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2021-2023**

Gmina
LUBAWKA

1. WPROWADZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Rodzina od zawsze stanowiła podstawową komórkę społeczną, na której opiera się społeczeństwo, w skład której wchodzi odpowiednio rodzice oraz dzieci. Rodzina jako grupa społeczna przekazuje wartości, dziedzictwo kulturowe, a przede wszystkim zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa. Dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje głównie stymulacji ze strony rodziny, miłości, zapewnienia poczucia bezpieczeństwa oraz zaspokojenia podstawowych potrzeb. Rodzina jako naturalne środowisko wychowawcze oddziałuje na osobowość każdego człowieka najsilniej i najdłużej, w sposób świadomy lub nieświadomy kształtuje jego wizję społeczeństwa, wyznawane wartości, sposób późniejszego funkcjonowania oraz umiejętności personalne. Rodzina ma za zadanie pełnić określone funkcje, podstawowe z nich to funkcje opiekuńczo-zabezpieczająca, socjalizacyjna, ekonomiczna, wychowawcza, kulturalna. Ze względu na pełnienie tych funkcji można wyróżnić dwie kategorie rodzin: rodziny funkcjonalne i dysfunkcjonalne.

Problemy występujące w takiej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Alkoholizm, narkomania, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również ubóstwo, czy długotrwałe bezrobocie. Są one najczęściej przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny dysfunkcjonalne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych oraz asystentów rodziny, którzy motywują do podejmowania działań oraz wspierają w realizacji wyznaczonych celów.

Celem polityki prorodzinnej państwa z punktu widzenia ochrony dobra dziecka jest wspieranie i pomoc ukierunkowana na przezwyciężenie trudności i usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej i odpowiednie wsparcie materialne. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy kierować się zasadą podstawowej roli rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

2. DIAGNOZA

Gminę Lubawka na dzień 31.12.2020r. zamieszkiwało 10 485 tys. mieszkańców. Z pomocy Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy w Lubawce na dzień 31.12.2020r. korzystało 246 rodzin z czego 46 rodzin to rodziny z dziećmi.

Tabela nr 1. Liczba korzystających z pomocy MGOPS w latach 2018-2020

	Liczba korzystających z pomocy MGOPS			
	Rodziny ogółem	Rodziny z dziećmi	Ilość osób w rodzinach	Ilość osób w rodzinach z dziećmi
2018	292	61	507	244
2019	249	49	420	196
2020	246	46	397	177

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

Głównym czynnikiem dysfunkcyjnym w rodzinach z dziećmi jest uzależnienie (alkohol, narkotyki), przemoc domowa, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich i złe gospodarowanie budżetem domowym.

Dysfunkcje te dyskredytują rodzinę społecznie. Możliwości jakie rodzina posiada nie wystarczają do zabezpieczenia potrzeb członków rodziny, ani też do podstawowego i prawidłowego funkcjonowania w środowisku lokalnym. Najczęściej wynika to z niskiego lub braku wykształcenia oraz złych wzorców rodzin pokoleniowych. Rodziny stają się bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych co wyraża się niedojrzałością emocjonalną, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, dysponowania środkami finansowymi, brakiem komunikacji z własnymi dziećmi. W tak trudnej sytuacji jest wskazana pomoc państwa jest to zadanie priorytetowe.

Na przestrzeni lat 2018-2020 zauważa się spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej w formie pieniężnej, podobnie rzecz ma się z ilością rodzin posiadających dzieci i korzystających z pomocy społecznej. Zdecydowany wpływ na tę sytuację ma rządowy program 500+, który wszedł w życie z dniem 1 kwietnia 2016r.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce jest jednostką organizacyjną gminy, która realizuje zadania własne gminy oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej:

- wspieranie rodzin przez asystenta rodziny
- placówki wsparcia dziennego.

3. ANALIZA CELÓW PROGRAMÓW NA LATA 2018-2020 .

Realizacja zadań samorządu gminy Lubawka w zakresie wspierania rodziny.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce od 2013 roku realizuje zadania wspierania rodzin co zostało ujęte w „ Gminnym Programie Wspierania Rodziny” oraz corocznych sprawozdaniach z realizacji ww. Programu w 2020r. w Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce pracowało 2 asystentów, (1 zatrudniony na 1 etat, 1 zatrudniony na ½ etatu), którzy objęli wsparciem 23 rodzin.

Asystent rodziny współpracuje z rodziną wymagającą wsparcia w zakresie kształtowania i rozwijania funkcji opiekuńczo –wychowawczych. Pomoc ta uwzględnia zarówno potrzeby rodzin jak i gotowość do realnego współdziałania. Indywidualna pomoc służy przede wszystkim rozwiązywaniu konkretnych problemów z jakimi boryka się osoba wspierana; wzbudzaniu w niej wiary w swoje możliwości oraz motywowanie do podejmowania działań do tej pory uznawanych przez nią za niemożliwe. Zadaniem asystenta jest przede wszystkim wskazanie rodzinom i jej członkom możliwości podejmowania sprawczych działań, zwiększenie poczucia wpływu na swoje życie oraz podwyższenie samooceny. Do jego obowiązków należy także realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2020 r. poz. 1329). Działania asystenta rodziny zmierzają do osiągnięcia przez rodzinę pełnej samodzielności oraz niezależności życiowej. Podejmowane działania są ukierunkowane na wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę biologiczną. W przypadku, kiedy dziecko umieszczone zostaje w pieczy zastępczej, mając na uwadze jego więzi emocjonalne z rodziną i środowiskiem, motywuje się rodziców do zmiany oraz tworzenia warunków do prawidłowego rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej dających szansę na jego powrót do domu. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich

wychowaniem. W celu zapobiegania umieszczania dzieci w pieczy zastępczej i wzmacnianiu rodziny w wypełnianiu podstawowych funkcji zachodzi daleko idąca potrzeba wsparcia rodziny. Asystent zobowiązany jest do prowadzenia dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną w tym dokonywania okresowej oceny sytuacji rodziny oraz monitorowania funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną. W przypadku kiedy rodzice biologiczni nie mogą pełnić władzy rodzicielskiej, wówczas opieka nad dziećmi sprawowana jest w formie pieczy zastępczej – rodzinnej lub instytucjonalnej, organizowanej przez powiat. W momencie przekazania dzieci poza rodzinę naturalną asystenci podejmują działania zmierzające do powrotu dzieci do domu rodzinnego przy współpracy rodzin naturalnych z koordynatorem pieczy zastępczej

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.

a. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodziną z dziećmi będącej w trudnej sytuacji życiowej.

Z dniem 1 kwietnia 2016 roku weszła w życie ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Warunkiem uzyskania świadczenia na 1 dziecko było kryterium dochodowe w rodzinie. Z dniem 1 lipca 2019 roku weszła w życie nowelizacja tej ustawy, gdzie warunkiem aby uzyskać prawo do świadczenia wychowawczego jest złożenie wniosku. Świadczenie to nie jest objęte żadnym progiem dochodowym.

Program Rodzina 500 + jest finansowym fundamentem wsparcia rodzin. Program przyczynił się do znacznej poprawy sytuacji materialnej rodzin. W 2020 roku z tego programu skorzystało 1187 dzieci.

Program 300+ to pomoc finansowa z przeznaczeniem na zakup niezbędnych artykułów czyli wyprawki szkolnej dla dzieci. Program ten rozpoczął się w 2018 roku i z takiej formy pomocy w 2020 roku skorzystało 1089 dzieci.

Karta Dużej Rodziny- ogólnopolski program wspierający rodziny wielodzietne. To system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług.

Ośrodek podejmuje wiele działań i inicjatyw na rzecz pomocy i wsparcia dzieci i rodzin. Przyznaje pomoc finansową w postaci zasiłków z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych i energetycznych. Jedną z form działań MGOPS jest również Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narkomanii. Pracownicy socjalni i asystenci rodzin prowadzą także szeroko pojętą pracę socjalną.

Tabela nr 2. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny na terenie Gminy Lubawka.

Rok	2018	2019	2020
Liczba złożonych wniosków	16	95	35
Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	54	199	133
Liczba rodzin, którym wydano Karty Dużej Rodziny	16	93	44
Liczba rodziców lub opiekunów, którym wydano Karty Dużej Rodziny	16	152	73
Liczba dzieci, którym wydano Karty Dużej Rodziny	38	47	60

b. Objęcie dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci.

Istotnym działaniem jest pomoc w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i ich rodzin poprzez ograniczenie zjawiska niedożywiania czy upowszechnianie zdrowego stylu żywienia. Stąd tak ważna jest pomoc w zakresie dożywiania. Poniższa tabela przedstawia liczbę osób i dzieci korzystających z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. W 2019r. zastąpiono dotychczas realizowany program na „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

Tabela nr 3. Pomoc przyznana w formie posiłków.

Rok	2018	2019	2020
Liczba osób	158	136	110
W tym liczba dzieci	67	64	53

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa na lata 2014-2020 jest krajowym programem operacyjnym współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebującym. Pomoc kierowana jest do tych osób i rodzin, które z powodu niskich dochodów nie mogą zapewnić sobie lub rodzinie odpowiednich produktów żywnościowych i dlatego też trafia on do ograniczonej liczby osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji (określonej przesłankami z art. 7 ustawy o pomocy społecznej oraz poziomem dochodów odniesionych do procentowej wartości odpowiedniego kryterium dochodowego określonego w tej ustawie), stanowiąc systematyczne wsparcie.

Za rok 2020 kryterium dochodowe na osobę samotnie gospodarującą wynosi 1402,00 zł, natomiast na osobę w rodzinie 1056,00 zł.

W związku z sytuacją pandemiczną w kraju w roku 2020 z programu POPŻ korzystały również osoby przebywające na kwarantannie.

Tabela nr 4. Liczba osób korzystających z pomocy w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa na lata 2014-2020.

Rok	2018	2019	2020
Liczba osób	228	270	320
Liczba osób w rodzinach	398	461	509
Liczba osób przebywających na kwarantannie	–	–	123

c. Zapewnienie rodzinom z dziećmi wsparcia psychologicznego, pedagoga rodzinnego.

Mieszkańcy Gminy mogą skorzystać z pomocy psychologa, który działa przy MGOPS w Lubawce. Spotkania odbywają się 3 razy w miesiącu w siedzibie ośrodka. W spotkaniach z psychologiem uczestniczyły także dzieci. Spotkania te miały na celu podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Tabela nr 5. Liczba osób korzystających ze wsparcia psychologa oraz pedagoga rodzinnego.

Rok	Jednostka miary	Wsparcie psychologa	Wsparcie pedagoga rodzinnego
2018	liczba osób	62	77
	w tym liczba dzieci	17	38
2019	liczba osób	74	62
	w tym liczba dzieci	16	27
2020	liczba osób	59	brak
	w tym liczba dzieci	15	brak

Mimo intensywnego wsparcia ze strony ośrodka pomocy społecznej wiele rodzin nie potrafi funkcjonować zgodnie z normami społecznymi. Działania naprawcze prowadzone przez pomoc społeczną wspólnie z rodzinami nie zawsze przynoszą oczekiwane rezultaty czego efektem jest umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej.

Tabela nr 6. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

Rok	2018	2019	2020
Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	19	19	23
Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach	97 509,58 zł	133 113,53 zł	140 786,82 zł

2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązanie już istniejących.

Asystent rodziny współpracuje z rodziną wymagającą wsparcia w zakresie kształtowania i rozwijania funkcji opiekuńczo -wychowawczych. Pomoc ta uwzględnia zarówno potrzeby rodzin jak i gotowość do realnego współdziałania. Indywidualna pomoc służy przede wszystkim rozwiązaniu konkretnych problemów z jakimi boryka się osoba wspierana; wzbudzaniu w niej wiary w swoje możliwości oraz motywowanie do podejmowania działań do tej pory uznawanych przez nią za niemożliwe. Zadaniem asystenta jest przede wszystkim wskazać rodzinom i jej członkom możliwości podejmowania sprawczych działań, zwiększenia poczucia wpływa na swoje życie oraz podwyższenie samooceny. Do jego obowiązków należy także realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. 2020 r. poz. 1329).

Działania asystenta rodziny zmierzają do osiągnięcia przez rodzinę pełnej samodzielności oraz niezależności życiowej. Podejmowane działania są ukierunkowane na wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę biologiczną. W przypadku, kiedy dziecko umieszczone zostaje w pieczy zastępczej, mając na uwadze jego więzi emocjonalne z rodziną i środowiskiem, motywuje się rodziców do zmiany oraz tworzenia warunków do prawidłowego rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej dających szansę na jego powrót do domu. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem. W celu zapobiegania umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej i wzmacnianiu rodziny w wypełnianiu podstawowych funkcji zachodzi daleko idąca potrzeba wsparcia rodziny.

Tabela nr 7. Wsparcie asystenta rodziny

Rok	2018	2019	2020
Liczba asystentów rodziny	2, w tym jeden zatrudniony na pół etatu	2, w tym jeden zatrudniony na pół etatu	2, w tym jeden zatrudniony na pół etatu
Liczba rodzin pracujących z asystentem rodziny	27	23	23
Liczba rodzin pracujących z asystentem, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej	4	2	3

Analiza rodzin wspieranych wskazuje, że jednym z powodów powstania sytuacji kryzysowej jest nadużywanie alkoholu. Nadużywanie alkoholu przez jednego z domowników wywołuje u pozostałych członków rodziny strach, lęk, smutek, napięcie, wstyd, upokorzenie a także gniew. Takie stany prowadzą do rozpadu więzi i oparcia, które powinny istnieć w domu rodzinnym i dawać członkom rodziny poczucie bezpieczeństwa.

Bardzo istotnym problemem są również narkotyki i wszystkie środki psychoaktywne. Jest to „modne” szczególnie u młodych ludzi co za tym idzie również młodych rodziców. Narkomania jest ciężką i skomplikowaną chorobą, która ma ogromny wpływ zarówno na samego uzależnionego jak i na bliskie mu osoby.

Tabela nr 8. Liczba osób z którymi GKRPA w Lubawce przeprowadziła rozmowy z członkami rodzin z problemem alkoholowym jak również z samymi osobami nadużywającymi alkoholu.

Rok	2018	2019	2020
Rozmowy z członkami rodzin osób uzależnionych	23	30	19
Rozmowy interwencyjne-motywujące z osobami z problemem alkoholowym	50	56	37

Tabela nr 9. Liczba osób, którym udzielono porad w punkcie konsultacyjnym.

Rok	2018	2019	2020
Ofiarom przemocy w rodzinie	17	30	13
Sprawcą przemocy w rodzinie	13	56	15

Na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie działa Zespół Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W związku z jego działalnością w rodzinach, gdzie wystąpiła przemoc były zakładane Niebieskie Karty. Poniższa tabela przedstawia liczbę założonych Niebieskich Kart w latach 2018-2020.

Tabela nr 10. Liczba założonych Niebieskich Kart.

Rok	2018	2019	2020
Liczba wypełnionych Niebieskich Kart	31	32	45

W ostatnich latach obserwujemy wzrost zgłoszonych działań przemocowych w rodzinach. Jest to wynikiem bronięcia się przed przemocą i świadomością, że ofiary przemocy otrzymają należytą pomoc. Wpływ na stosowanie przemocy często ma nadużywanie lub uzależnienie od alkoholu i narkotyków.

Jednym z najczęstszych powodów wspierania rodzin są uzależnienia, przemoc w rodzinie, zaburzenia emocjonalne i bezrobocie, jednak od czasu nabycia świadczeń wychowawczych aktywizacja zawodowa wśród rodzin spada. Nie zdając sobie sprawy z tego, że brak ciągłości zawodowej prowadzi do wyeliminowania ich z rynku pracy. A w następstwie do korzystania z pomocy społecznej.

Od miesiąca marca 2017 r. przy szkołach w Lubawce i Miskowicach działają Placówki Wsparcia Dziennego. W PWD dzieci mają wsparcie opiekuńczo-wychowawcze.

W placówkach oświatowych podejmowane są różnorodne działania wychowawcze i profilaktyczne. Wśród nich realizowane i prowadzone są programy profilaktyczne i zajęcia warsztatowe, prowadzona jest pedagogizacja rodziców, organizowane są konkursy plastyczne, spektakle profilaktyczne.

Jedną z form wspierania kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców były spotkania z rodzicami, na których pedagodzy wskazywali różne metody pracy z dzieckiem. Informacje te miały pomóc rodzicom w kształtowaniu osobowości dziecka zgodnie z zasadami życia społecznego, rozbudzić w dziecku chęć do uczestnictwa w życiu szkoły, zdobywania wiedzy, poznawania świata, przygotowywania się do życia w społeczeństwie. Informowali także o niepokojących zjawiskach widocznych wśród dzieci i młodzieży, które mogły doprowadzić do komplikacji w procesie wychowawczym.

Stalą współpracę z placówkami oświatowymi prowadzą także funkcjonariusze policji, których działania na rzecz dziecka i rodziny realizowane z pedagogami szkół podstawowych i gimnazjalnych mają na celu rozwiązywanie problemów wychowawczych z dziećmi i młodzieżą. W zakresie działań na rzecz rodzin funkcjonariusze podejmują także interwencje w zakresie przemocy w rodzinie.

Natomiast Zakład Opieki Zdrowotnej prowadzi działania pomocowe w zakresie profilaktyki na rzecz dziecka i rodziny, w tym: opieka pielęgniarska w szkołach, badania okresowe i profilaktyczne, pomoc niesiona przez pielęgniarki środowiskowe w przypadku zauważonej przemocy rodzinnej w formie natychmiastowej reakcji polegającej na zawiadomieniu właściwych instytucji.

Jak wynika z powyższych danych rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia, policji czy kuratorów sądowych, instytucji które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompetentną i obiektywną oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprobemowej, należy docenić i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w pełnieniu jej funkcji opiekuńczo- wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie.

Zawarte w niniejszym programie propozycje pomocowe wspierają rodzinę w prawidłowym wypełnianiu funkcji. Założeniem Programu jest wspieranie rodziny naturalnej już na etapie gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji kiedy dziecko musi opuścić rodzinę.

ANALIZA SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - funkcjonujące w Gminie instytucje z obszaru polityki społecznej: MGOPS, Policja, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - wsparcie specjalistyczne prawne, psychologiczne, terapeutyczne - programy edukacyjne w szkołach - świetlice środowiskowe w sołectwach - Placówki wsparcia Dziennego (Lubawka, Miszkowice) - doświadczenie i wiedza we wsparciu pracowników MGOPS odpowiedzialnych za wsparcie rodziny - zapewnienie kadrze MGOPS szkoleń - zatrudnienie asystentów rodziny - budowa nowoczesnych boisk i sal gimnastycznych - otwartość na współpracę - doświadczenie zawodowe pracowników - działalność na rzecz rodzin instytucji oraz placówek oświatowych - realizacja programów profilaktycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczone zasoby lokalne w gminie - brak żłobka - ograniczona ilość mieszkań komunalnych i socjalnych - brak specjalistycznego wsparcia zdrowia psychicznego dzieci - brak dostępu bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego - bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych - bierność i niewielkie zaangażowanie rodzin - brak form organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży zwłaszcza poza Lubawką. - brak środków na poszerzenie ofert wsparcia rodziny
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny - współpraca z placówkami gminnymi - wzrost świadomości jakie znaczenie ma rodzina i jaką wartość niesie za sobą rodzina - wzmocnianie roli opiekuńczo- wychowawczej rodzin - podnoszenie kompetencji osób pracujących z rodzinami - pozyskiwanie na realizację działań środków zewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> - niepewność finansowa działań - stereotypowe postrzeganie Ośrodka Pomocy Społecznej jako instytucji przyznającej jedynie świadczenia pieniężne - wzrost kosztów utrzymania rodziny - zagrażające i aspołeczne formy spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież - uzależnienie rodzin od pomocy społecznej - wzrost postaw roszczeniowych wśród klientów pomocy społecznej - obecność zjawisk tj. osłabienie więzi rodzinnych, hermetyzacja rodziny, przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie i edukację dzieci na Państwo i instytucje - wypalenie zawodowe pracowników

5.Zasoby.

Zasoby instytucjonalne Gminy Lubawka, to instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą rodziny, w tym:

- Urząd Miasta Lubawka
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Komisariat Policji w Lubawce
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Interdyscyplinarny
- Placówki Wsparcia Dziennego
- placówki oświatowo – wychowawcze z gminy Lubawka
- zakład opieki zdrowotnej
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze.

6.Adresaci.

Adresatami Programu są dzieci i rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz rodziny, w których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Przewidziana praca z rodziną oraz wszelkie formy pomocy mają na celu przede wszystkim zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny, jak również aktywizację jej zasobów przy wzmocnieniu kompetencji i umiejętności społecznych.

Rodzina wypełniając swoją funkcję, zwłaszcza wychowawczą wpływa na „jakość „, młodego pokolenia, jego rozwój emocjonalny i intelektualny. Rodzina jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiece i wychowywaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej w każdej sferze.

Cele programu na lata 2021-2023

Cel główny:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Cel szczegółowy 1: Rozwój systemu pomocy rodzinie i dziecku.	
Zadania	Wskaźniki
1. Wspieranie rodzin przeżywających w trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.	- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba zatrudnionych asystentów
2. Wspieranie w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dziecka i rodziny poprzez zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom z dziećmi będącymi w sytuacji trudnej.	-liczba osób korzystających z opalu -liczba rodzin korzystających z zasiłków celowych, okresowych -ogólna liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne - liczba rodzin korzystająca z funduszu alimentacyjnego - ilość wydanych Kart Dużej Rodziny
3. Objęcie dożywianiem dzieci i wszystkich tego	- liczba dzieci korzystających z posiłków

wymagających.	- liczba rodzin korzystających z pomocy Banku Żywności - liczba osób objętych pakietem wigilijnym
4. Zapewnienie rodzinom z dziećmi wsparcia psychologicznego.	- liczba osób dorosłych i dzieci korzystających z tej formy wsparcia
5.Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej.	-liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej -wysokość środków poniesionych przez gminę na pokrycie pobytu dzieci w pieczy zastępczej
6.Rozwój i wspieranie działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	- liczba dzieci uczestniczących w zajęciach organizowanych przez placówki wsparcia dziennego
7.Organizowanie wycieczki dla dzieci	- liczba dzieci uczestniczących w wycieczce
8. Pomoc w zabezpieczeniu potrzeb mieszkaniowych rodzin z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o którym mowa w art.4 ust. 3. ustawie z dnia 4listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	- liczba pozyskanych mieszkań

Cel szczegółowy 2: Ograniczenie sytuacji kryzysowych i negatywnych skutków z nich wynikających występujących w rodzinach.	
Zadania	Wskaźniki
1.Działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin w których opiekunowie pozostają bez pracy.	- liczba osób objętych projektem - liczba osób objętych kontraktem socjalnym
2.Prowadzenie działalności profilaktycznej na rzecz przeciwdziałania: przemocy, uzależnień	- rodzaj i liczba warsztatów - liczba osób uczestniczących
3.Działania Zespołu Interdyscyplinarnego	- liczba Niebieskich Kart - liczba Niebieskich Kart z udziałem dzieci
4.Pomoc w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniem alkoholowym, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- liczba osób kierowanych na leczenie odwykowe -liczba osób z którymi przeprowadzono rozmowy motywujące
5.Uczestnictwo kuratorów zajmujących się problematyką rodziny, mających na celu wspieranie pracy asystenta rodziny.	-liczba rodzin objętych wsparciem kuratora i asystenta rodziny
6.Zapewnienie dostępności i poradnictwa specjalistycznego dla ofiar i sprawców przemocy.	- liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego

8.Przewidywane formy działania.

Realizacja zaplanowanych działań oraz przewidzianych form pomocy rodzinom z terenu gminy Lubawka uzależniona jest przede wszystkim od sytuacji, w której znajduje się dana rodzina. Nieodzownym elementem służącym diagnozie będzie wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Wszystkie działania mają zapobiec dysfunkcjom w rodzinie, minimalizować negatywne skutki sytuacji kryzysowych w rodzinach oraz przyczynić się do poprawy funkcjonowaniu rodzin.

Przewidywane formy działania:

- Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny.
- Zachęcanie rodzin do wzięcia udziału w projektach oraz szkoleniach mających na celu zmotywowanie do podjęcia pracy oraz zmiany dotychczasowej sytuacji bytowej.
- Motywowanie członków rodzin do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji.
- Edukacja rodzin zagrożonych dysfunkcją oraz wczesna interwencja w tych rodzinach.
- Wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, finansowych, bytowych.
- Wspieranie rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez pracę

socjalną z rodziną oraz wsparcie asystenta rodziny.

- Prowadzenie kampanii promujących instytucję rodziny oraz prawidłowe funkcjonowanie rodziny w społeczeństwie.
- Upowszechnianie informacji o instytucjach świadczących specjalistyczne poradnictwo.
- Dążenie do reintegracji rodzin.

9. Finansowanie.

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Lubawka, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

10. Monitoring i ewaluacja.

Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu programu jest jego monitorowanie i ocena jego realizacji. Ocena, w postaci corocznego sprawozdania z przebiegu realizacji Programu zostanie przedłożona Burmistrzowi Miasta Lubawki oraz Radzie Miejskiej do końca marca każdego roku, po upływie pełnego roku realizacji Programu. Sprawozdanie będzie obejmowało między innymi dane z zakresu celów szczegółowych niniejszego programu.

11. Podsumowanie programu.

Głównym założeniem Programu Wspierania Rodziny jest podejmowanie wszelkich działań profilaktycznych nastawionych na stworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu. Działając w myśl zasady, że „lepiej zapobiegać niż leczyć”, powinno się promować działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi. Osiągnięcie tego wyzwania uzależnione jest więc od ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami oraz od wypracowania sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny

PODSTAWA PRAWNA

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Lubawka na lata 2014-2020,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2021,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021.

Uzasadnienie

Do zadań własnych gminy, zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U z 2020r.,poz. 821 ze zm.), należy opracowanie i realizacja oraz prowadzenie działań związanych z wspieraniem rodziny. Zadania te są realizowane w ramach 3 letniego programu. W terminie do dnia 31marca każdego roku burmistrz składa radzie miejskiej roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Samorządy lokalne na mocy w/w ustawy otrzymały stosowne kompetencje oraz środki finansowe, niezbędne do realizacji działań w zakresie wspierania rodziny.

Zastępca Burmistrza Miasta Lubawka

Sławomir Antoniewski